

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра української мови і літератури

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

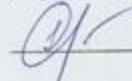
Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),
освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література. Мова і
література (англійська)»

2023 – 2024 навчальний рік

Розробник: Мікрюкова Катерина Олександрівна, старший викладач кафедри
української мови і літератури, кандидат філологічних наук, старший викладач

 (Мікрюкова К. О.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри (Рускуліс Л. В.)
«28» серпня 2023 р.

Анотація

Вивчення навчальної дисципліни «Етнолінгвістика та лінгвокультурологія» передбачає засвоєння студентами основних етномовних явищ та етносоціальних функцій мови. У процесі засвоєння лекційного курсу студенти знайомляться з історією виникнення етнолінгвістики, її витоками; розглядають базові концепти етнолінгвістики, співвідношення етносів та мов. У процесі практичного навчання студенти вчаться аналізувати мовні явища у взаємозв'язку мови-етносу-культури.

Ключові слова: етнос, етнолінгвістика, етнонім, поліетнічність, білінгвізм, мовні знаки культури.

Summary

The study of the discipline «Ethnolinguistics and linguoculturology» involves students mastering the basic ethnolinguistic phenomena and ethnosocial functions of language. In the process of mastering the lecture course, students get acquainted with the history of ethnolinguistics, its origins; consider the basic concepts of ethnolinguistics, the correlation between ethnic groups and languages. In the process of practical training, students learn to analyze linguistic phenomena in the interrelation of language-ethnicity-culture.

Key words: ethnus, ethnolinguistics, ethnonym, polyethnicity, bilingualism, linguistic signs of culture.

1. Опис навчальної дисципліни
Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Варіативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – укладання словника етнолінгвістика	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	<i>Рік підготовки:</i> 1,2	
Загальна кількість годин-150		<i>Семестр</i> 2,4	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 4	Ступінь бакалавра	<i>Лекції</i> 30	
		<i>Практичні, семінарські</i> 50	
		<i>Самостійна робота</i> 70	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 80 год. – аудиторні заняття, 70 год. самостійна робота (53% / 47%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: осмислити роль мови у формуванні етнічних спільнот, з'ясувати методологічне підґрунтя інтерпретації етномовних явищ, сформувати уявлення про мовну картину світу.

Завдання курсу: з'ясувати місце і роль етнолінгвістики в колі лінгвістичних і нелінгвістичних дисциплін; значення етнолінгвістики для українознавчих досліджень, методи етнолінгвістики; визначити базові концепти етнолінгвістики; дослідити історію виникнення етнолінгвістики, проблеми сучасної української етнолінгвістики; розглянути питання формування етносів та мов; співвідношення етносів та мов; проаналізувати проблеми співвідношення й взаємозв'язку мови – етносу – культури; з'ясувати функції мови; визначити основні аспекти мовної політики та інформаційної мовної політики; розмежувати поняття «державна мова», «офіційна мова», «рідна мова», «національна мова» та ін.; схарактеризувати основні поняття й термінологічний апарат етнолінгвістики (symbol, поняття, концепт); навчитися проводити лінгвістичний аналіз тексту з точки зору походження та уживаності лексики; ознайомитися з процесами впливу на мовну структуру міфології, психології, звичаїв, побуту, вірувань, обрядів, загальної культури й менталітету етносу, з'ясувати роль прецедентних текстів.

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний із теоретичними проблемами лінгвофілософії, етнології, когнітивної лінгвістики та лінгвоконцептології, соціолінгвістики.

Навчальна дисципліна складається з 5-и кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знання історії та культури України, основ філософії, що сприяють формуванню світогляду й соціалізації особистості в суспільстві.

ПРН 2. Володіння українською мовою на високому рівні й здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ.

ПРН 3. Аналізує соціально-особистісні важливі світоглядні питання; критично оцінює власну професійну діяльність.

ПР 4. Ефективно використовувати алгоритми виявлення культурно та етномаркованих одиниць в українській мові. Конструювати концептополя української та іноземних лінгвокультур та здійснювати їхній порівняльний аналіз. Здійснювати етнолінгвістичний аналіз текстів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 2. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

II. Фахові:

ФК 1. Набуття міцних знань із професійних дисциплін.

ФК 2. Здатність давати оцінку основним здобуткам та досягненням світового й українського мовознавства; характеризувати теоретичні положення різних лінгвістичних концепцій мовознавців; аналізувати закономірності розвитку й функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією, культурою з урахуванням методів дослідження та опису мови. Уміння орієнтуватися в актуальних проблемах сучасної лінгвістики загалом та в колі проблем етнолінгвістики й лінгвокультурології; досліджувати мову в аспекті культури носіїв національної мови; з'ясовувати актуальні проблеми сучасної мовної та інформаційної політики.

ФК 3. Здатність використовувати алгоритми виявлення культурно та етномаркованих одиниць в українській мові.

ФК 4. Здатність формувати концептополя української та іноземних лінгвокультур.

ФК 5. Здатність здійснювати етнолінгвістичний аналіз текстів.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Становлення етнолінгвістики як науки та навчальної дисципліни.

Тема 1. Етнолінгвістика як навчальна дисципліна. Мета і завдання етнолінгвістичних студій. Етнолінгвістичні основи дослідження мови. Основні поняття етнолінгвістики. Лінгвоцентризм й антропоцентризм. Джерела етнолінгвістики. Методи етнолінгвістики. Проблеми взаємодії мови й культури. Лінгвокультурологія. Зв'язок етнолінгвістики й лінгвокультурології з іншими дисциплінами.

Тема 2. Історія виникнення етнолінгвістики. Витоки етнолінгвістики з філософії мови й культури Вільгельма фон Гумбольдта. Лінгвофілософські погляди Вільгельма фон Гумбольдта. Олександр Опанасович Потебня – фундатор слов'янської й вітчизняної етнолінгвістики. Гіпотеза «лінгвістичної відносності» Е. Сепіра й Б. Уорфа в становленні етнолінгвістичної науки. Проблеми сучасної української етнолінгвістики.

Кредит 2. Етнічні процеси та мова.

Тема 3. Мова як найважливіша етнічна ознака. Мова – нація – культура. Проблематика співвідношення й узаємоз'язку мови – етносу – культури. Функції мови: комунікативна, мислеоформлювальна, пізнавальна, інформаційна, номінативна, експресивна, емоційна, естетична, прагматична.

Тема 4. Національна мова як виразник етнокультури. Поняття національної та рідної мови. Рідна мова та національні традиції. Відбиття в національній мові особливостей народного характеру. Сутність національного характеру. Поняття національного характеру. Фактори розвитку національного характеру: історичні умови, культурні фактори, соціально-політичні фактори. Мова як репрезентант етнічної самосвідомості. Етнічна самоідентифікація. Національна свідомість.

Тема 5. Об'єкт мовної політики. Засоби здійснення мовної політики. Інструменти мовної політики. Завдання мовної політики. Напрями мовної політики. Державна мова. Офіційна мова. Мови національних менших. Іноземні мови (мови міждержавного спілкування). Регіональна мова. Міноритарна мова. Інформаційна мовна політика. Влада й мовно-інформаційний простір.

Кредит 3. Основні поняття й термінологічний апарат етнолінгвістики.

Тема 6. Мовна картина світу. Етномовна картина світу. Інтерес до вивчення фрагментів національно-мової картини світу в аспекті специфіки етнічної свідомості, етнопсихологічних і фонових знань, магічної, міфологічної та сміхової культури українців.

Тема 7. Концепти як складники свідомості, носії культурно значущої інформації певного етносу. Концепт і поняття. Підходи до визначення поняття «концепт» у сучасній лінгвістиці. Загальнокультурні й етнічні концепти. Соціально-політичні, ідеологічні, філософські, культурні, ментальні та міфологічні концепти. Культурні концепти та культурно-історичні. Символ як елемент мовної картини світу. Етнолінгвістична характеристика словесних символів. Прецедентні феномени. Коди української етнокультури. Етнічна й соціокультурна стереотипізація в мовних знаках. Основні тематичні групи: людина, природа, способи вербалізації концептів.

Кредит 4. Лексичний склад мови як відображення народної картини світу.

Тема 8. Відтворення мовної картини світу в текстах української міфології. Мовні стереотипи міфологічних образів. Фольклорні тексти як матеріал етнолінгвістичних досліджень. Фольклоризми. Етнографізми. Мовні стереотипи фольклорних образів. Символіка кольоропозначення у слов'янських мовах. Лексеми на позначення одягу, страв, предметів побуту та ритуальних дій. Етносимволи в українських народних казках.

Тема 9. Ономастична лексика в етнолінгвістичних дослідженнях. Національна специфіка антропонімів та антропонімних формул номінації. Давні імена, мотиви, способи називання, символіка. Прізвищеві найменування в давніх пам'ятках, способи оформлення. Етнолінгвістичний аспект вивчення давніх топонімів. Гідронімна номінація природних об'єктів як відображення реалій життя та картини світу. Ороніми й власне топоніми. Народна астронімія: мотиви й способи номінації. Етнічні самоназви, етноніми як спосіб відокремлення себе від інших народів. Фітоніми, народні назви рослин: символіка, призначення, мотиви й способи номінації. Зооніми.

Кредит 5. Відтворення мовної картини у прецедентних феноменах та фразеологічних одиницях.

Тема 10. Прецедентні тексти в дискурсі сучасної української прози. Прецедентні імена та їх функціювання. Прецедентні феномени в сучасній поезії.

Тема 11. Мовні знаки культури. Оцінна характеристика народних фразем. Відтворення мовної картини світу у фразеологічних одиницях та ідіомах. Національно-культурний компонент семантики фразеологізмів української мови. Тематичні групи фразеологізмів з національно-культурним компонентом. Способи перекладу фразеологізмів. Феномен лінгвокультури.

4. Структура навчальної дисципліни **Денна форма навчання**

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усьо го	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Становлення етнолінгвістики як науки та навчальної дисципліни.						
Тема 1. Етнолінгвістика як навчальна дисципліна. Мета і завдання етнолінгвістичних студій. Етнолінгвістичні основи дослідження мови. Основні поняття етнолінгвістики. Лінгвоцентризм й антропоцентризм. Джерела етнолінгвістики. Методи етнолінгвістики. Проблеми взаємодії мови й культури. Лінгвокультурологія. Зв'язок етнолінгвістики й лінгвокультурології з іншими дисциплінами.	15	4	4			7
Тема 2. Історія виникнення етнолінгвістики. Витоки етнолінгвістики з філософії мови й культури Вільгельма фон Гумбольдта. Лінгвофілософські погляди Вільгельма фон Гумбольдта. Олександр Опанасович Потебня – фундатор слов'янської й вітчизняної етнолінгвістики. Гіпотеза «лінгвістичної відносності» Е. Сепіра й Б. Уорфа в становленні етнолінгвістичної науки. Проблеми сучасної української етнолінгвістики.	15	2	4			9
Усього:	30	6	8			16
Кредит 2. Етнічні процеси та мова.						
Тема 3. Мова як найважливіша етнічна ознака. Мова – нація – культура. Проблематика співвідношення й узасмозв'язку мови – етносу – культури. Функції мови: комунікативна, мислеформлювальна, пізнавальна, інформаційна, номінативна, експресивна, емоційна, естетична, прагматична.	10	2	4			4
Тема 4. Національна мова як виразник етнокультури. Поняття національної та рідної мови. Рідна мова та національні традиції. Відбиття в національній мові особливостей народного характеру. Сутність національного характеру. Поняття національного характеру. Фактори розвитку національного характеру: історичні умови, культурні фактори, соціально-політичні фактори. Мова як репрезентант етнічної самосвідомості. Етнічна самоідентифікація. Національна свідомість.	10	4	4			2

Тема 5. Об'єкт мовної політики. Засоби здійснення мовної політики. Інструменти мовної політики. Завдання мовної політики. Напрями мовної політики. Державна мова. Офіційна мова. Мови національних менших. Іноземні мови (мови міждержавного спілкування). Регіональна мова. Міноритарна мова. Інформаційна мовна політика. Влада й мовно-інформаційний простір.	10	2	4			4
Усього:	30	8	12			10
Кредит 3. Основні поняття й термінологічний апарат етнолінгвістики.						
Тема 6. Мовна картина світу. Етномовна картина світу. Інтерес до вивчення фрагментів національно-мовної картини світу в аспекті специфіки етнічної свідомості, етнопсихологічних і фонових знань, магічної, міфологічної та сміхової культури українців.	15	4	4			7
Тема 7. Концепти як складники свідомості, носії культурно значущої інформації певного етносу. Концепт і поняття. Підходи до визначення поняття «концепт» у сучасній лінгвістиці. Загальнокультурні й етнічні концепти. Соціально-політичні, ідеологічні, філософські, культурні, ментальні та міфологічні концепти. Культурні концепти та культурно-історичні. Символ як елемент мовної картини світу. Етнолінгвістична характеристика словесних символів. Прецедентні феномени. Коди української етнокультури. Етнічна й соціокультурна стереотипізація в мовних знаках. Основні тематичні групи: людина, природа, способи вербалізації концептів.	15	2	6			7
Усього:	30	6	10			14
Кредит 4. Лексичний склад мови як відображення народної картини світу.						
Тема 8. Відтворення мовної картини світу в текстах української міфології. Мовні стереотипи міфологічних образів. Фольклорні тексти як матеріал етнолінгвістичних досліджень. Фольклоризми. Етнографізми. Мовні стереотипи фольклорних образів. Символіка кольоропозначень у слов'янських мовах. Лексеми на позначення одягу, страв, предметів побуту та ритуальних дій. Етносимволи в українських народних казках. Відтворення мовної картини світу у фразеологічних одиницях та ідіомах. Національно-культурний компонент семантики фразеологізмів української мови. Тематичні групи фразеологізмів з національно-культурним компонентом. Способи перекладу фразеологізмів.	15	2	6			7
Тема 9. Ономастична лексика в етнолінгвістичних дослідженнях. Національна специфіка антропонімів та антропонімних формул номінації. Давні імена, мотиви, способи називання, символіка. Прізвищеві	15	2	4			9

найменування в давніх пам'ятках, способи оформлення. Етнолінгвістичний аспект вивчення давніх топонімів. Гідронімна номінація природних об'єктів як відображення реалій життя та картини світу. Ороніми й власне топоніми. Народна астронімія: мотиви й способи номінації. Етнічні самоназви, етноніми як спосіб відокремлення себе від інших народів. Фітоніми, народні назви рослин: символіка, призначення, мотиви й способи номінації. Зооніми.						
---	--	--	--	--	--	--

Усього: **30** **4** **10** **16**

Кредит 5. Відтворення мовної картини у прецедентних феноменах та фразеологічних одиницях.

Тема 10. Прецедентні тексти в дискурсі сучасної української прози. Прецедентні імена та їх функціювання. Прецедентні феномени в сучасній поезії.	15	2	4			9
Тема 11. Мовні знаки культури. Оцінна характеристика народних фразем. Відтворення мовної картини світу у фразеологічних одиницях та ідіомах. Національно-культурний компонент семантики фразеологізмів української мови. Тематичні групи фразеологізмів з національно-культурним компонентом. Способи перекладу фразеологізмів. Феномен лінгвокультури.	15	4	6			5
Усього:	30	6	10			14
Разом:	150	30	50			70

5. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Становлення етнолінгвістики як науки та навчальної дисципліни		
1.	Тема 1. Етнолінгвістика як навчальна дисципліна. Теоретично-мовознавчі засади етнолінгвістики.	4
2.	Тема 2. Історія виникнення етнолінгвістики.	2
Кредит 2. Етнічні процеси та мова.		
3.	Тема 3. Мова як найважливіша етнічна ознака	2
4.	Тема 4. Національна мова як виразник етнокультури.	4
5.	Тема 5. Основи мовної політики.	2
Кредит 3. Основні поняття й термінологічний апарат етнолінгвістики.		
6.	Тема 6. Мовна картина світу. Специфічна мовна картина світу.	4
7.	Тема 7. Концепти як складники свідомості, носії культурно-значущої інформації певного етносу. Концепт колір в українській мові.	6
Кредит 4. Лексичний склад мови як відображення народної картини світу.		
8.	Тема 8. Відтворення мовної картини світу в текстах української міфології.	2
9.	Тема 9. Ономастична лексика в етнолінгвістичних дослідженнях.	2
Кредит 5. Відтворення мовної картини у прецедентних феноменах та фразеологічних одиницях.		
10.	Тема 10. Прецедентні феномени.	2

11.	Тема 11. Мовні знаки культури. Феномен лінгвокультури.	4
	Усього:	30

6. Теми практичних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Становлення етнолінгвістики як науки та навчальної дисципліни		
1.	Тема 1. Етнолінгвістика як навчальна дисципліна. Теоретично-мовознавчі засади етнолінгвістики.	4
2.	Тема 2. Історія виникнення етнолінгвістики.	4
Кредит 2. Етнічні процеси та мова.		
3.	Тема 3. Мова як найважливіша етнічна ознака.	4
4.	Тема 4. Національна мова як виразник етнокультури.	4
5.	Тема 5. Етнічні аспекти мовної політики	4
Кредит 3. Основні поняття й термінологічний апарат етнолінгвістики.		
6.	Тема 6. Основні поняття й термінологічний апарат етнолінгвістики.	4
7.	Тема 7. Концепти як складники свідомості, носії культурно-значущої інформації певного етносу. Символ як елемент мовної картини світу.	6
Кредит 4. Лексичний склад мови як відображення народної картини світу.		
8.	Тема 8. Відтворення мовної картини світу в текстах української міфології. Етнолінгвістичний характер запозичених назв.	6
9.	Тема 9. Ономастична лексика в етнолінгвістичних дослідженнях. Проблема назви.	4
Кредит 5. Відтворення мовної картини у прецедентних феноменах та фразеологічних одиницях.		
10.	Тема 10. Прецедентні феномени. Когнітивна основа етнолінгвістичного аналізу.	4
11.	Тема 11. Мовні знаки культури. Етнолінгвістичний аналіз духовної культури: весільна обрядовість.	6
	Усього:	50

7. Самостійна робота
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Становлення етнолінгвістики як науки та навчальної дисципліни		
1.	Опрацювання наукових джерел, висвітлення основних положень у вигляді презентацій. Тема 1. Етнолінгвістика як навчальна дисципліна.	7
2.	Висвітлення основних положень у вигляді повідомлень. Тема 2. Історія виникнення етнолінгвістики.	9
Кредит 2. Етнічні процеси та мова.		
3.	Опрацювання наукових джерел, висвітлення основних положень у вигляді презентацій. Тема 3. Мова як найважливіша етнічна ознака.	4
4.	Опрацювання наукових джерел, висвітлення основних положень у вигляді презентацій. Тема 4. Національна мова як виразник етнокультури.	2

5.	Конспектування першоджерел. Тема 5. Етнічні аспекти мовної політики	4
Кредит 3. Основні поняття й термінологічний апарат етнолінгвістики.		
6.	Створення фрагментів відеолекцій. Тема 6. Основні поняття й термінологічний апарат етнолінгвістики.	7
7.	Написання реферату. Тема 7. Концепти як складники свідомості, носії культурно значущої інформації певного етносу. Символ як елемент мовної картини світу.	7
Кредит 4. Лексичний склад мови як відображення народної картини світу.		
8.	Створення фрагментів відеолекцій. Тема 8. Відтворення мовної картини світу в текстах української міфології.	7
9.	Опрацювання наукових джерел, висвітлення основних положень у вигляді презентацій. Тема 9. Ономастична лексика в етнолінгвістичних дослідженнях.	9
Кредит 5. Відтворення мовної картини у прецедентних феноменах та фразеологічних одиницях.		
10.	Укладання словника етнолінгвіста. Тема 10. Прецедентні феномени.	9
11.	Підготовка публічного виступу. Тема 11. Лінгвокультура носіїв української мови.	5
Усього:		70

8. Індивідуальні завдання.

Укладання словника етнолінгвіста.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-балльною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен 5 (відмінно)	залік 5/відм./зараховано
A	90-100		
B	80-89		
C	65-79	4 (добре)	4/добре/ зараховано
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного та підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння

студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли відповідь вважається повною, тобто в ній містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт аналізу, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки. Відповідь повинна бути чіткою і послідовною, супроводжуватися достатньою кількістю прикладів зі слов'янських мов.

Студенту виставляється *дуже добре* ставиться за виконання 75 % усіх завдань, якщо він у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґруntовує нескладні висновки.

Студенту виставляється *добре*, якщо студент у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґруntовує нескладні висновки; може дати порівняльну характеристику мовних явищ, дає визначення поняттям; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; встановлює синхронність подій у межах курсу, але допускає несуттєві неточності; незначні мовні огріхи. У ході відповіді він розкриває питання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється *достатньо*, якщо він володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, поверхово і фрагментарно або володіє частиною навчального матеріалу, уміє застосовувати знання в стандартних ситуаціях, але порушує послідовність і логічність викладу думок. У відповіді трапляються суттєві мовні помилки.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів. Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 300 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань .

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 5 крд.

Поточне тестування та самостійна робота											Контрольна робота	Накопичувальні бали/ Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	60	500/100
40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40		

10. Засоби діагностики

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати, наукові проекти), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображені (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література
Базова

1. Вдовиченко Н. В. Вербалізація морально-етичних концептів в українській мовній картині світу : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Одеса, 2015. 212 с.

2. Живіцька І. А. Мовна картина світу як відображення реальності. Філологічні студії Криворізького державного університету. 2010. Вип. 4. С. 20–25.
3. Концепт «Європа» : Навч. посіб. / Ващенко А. В., Гаврилов В. М., Дятлов В. О., Казимір В. А., Кеда М. К., Коваленко О. О., Соломенна Т. В. Чернігів : Десна Поліграф, 2018. 296 с.
4. Лінгвокультурологічний аспект мовознавчих досліджень : навч.-метод. посіб. до спецкурсу для студентів філологічного факультету / Н. Венжинович. Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2015. 267 с.
5. Лінгвокультурологічні засади мовознавчих досліджень : монографія / Л. М. Марчук, Т. М. Сукаленко, Н. В. Вдовиченко, А. М. Сірант. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 196 с
6. Плотнікова Н. Алгоритм аналізу лінгвокультурного концепту. *STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA*, vol. 1 : 2013, pp. 165–170.
7. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 460 с.
8. Снігаренко В. Т. Основи етнолінгвістики: навч. посіб. Торецьк. 2019. 62 с.
9. Шарманова Н. М. Етнолінгвістика: навчальний посібник для студентів факультету української філології; за ред. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг: НПП АСТЕРІКС, 2015. 192 с.
10. Українська лінгвокультурологія : навч. посібн. для студентів зі спеціальності «Українська мова і література» / кол. авт. : О. І. Потапенко, Я. О. Потапенко, Л. П. Кожуховська, Т. В. Чубань, Т. М. Левченко, І. В. Бурчик ; за заг. ред. проф. О. І. Потапенка. Корсунь-Шевченківський : ФОП Гаврищенко В. М., 2014. 350 с.

Допоміжна

1. Актуальні питання вітчизняної етнополітики: шляхи модернізації, врахування міжнародного досвіду /Під загальн. ред. Ю. Тищенка. К. : Український центр політичних досліджень, 2004. 312 с.
2. Багалый Л. Історія Слобідської України /Передмова, коментар В. І. Кравченка. Х. : Дельта, 1992. 256 с.
3. Баюн К. Й. Національно-культурні особливості фразеологізмів в німецькій мові. Вісник Інституту підприємництва та сучасних технологій. № 1(1). Житомир : ПСТ, 2007. С.105 – 108.
4. Бибик С. П. Побутовизм як лінгвокультурена. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». 2008. Вип. 10. С. 31–35.
5. Брас Пол Р. Етнічні групи і формування етнічної ідентичності. Націоналізм: Антологія. К. : Смолоскип, 2000. С. 462–467.
6. Булаховський Л. А. Питання про походження української мови. К. : Вид-во АН УРСР, 1956. 218 с.
7. Бурячок Г. А. «Просвіта»: історія та сучасність (1868–1998). К. : Веселка, 1993. 308 с.
8. Василененко В. Які мови в Україні потребують особливого захисту. Дзеркало тижня. 2006. 18 березня.
9. Васильєва Л. Вплив регіоналізму на формування зовнішньої політики України. Віче. 1997. № 10. С. 9–18.
10. Вдовиченко Н. В. Вербалізація морально-етичних концептів в українській мовній картині світу : дис. канд. філол. наук : 10.02.01. Одеса, 2015. 212 с.
11. Воропай О. Звичаї нашого народу. К. : Оберіг, 199. 592 с.
12. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу. К. : Логос, 2004. 284 с.
13. Гошовська В. А. Мовна політика в Україні : навч.-метод. матеріали / уклад.: А. В. Фоменко, Ю. В. Стрілецька. К. : НАДУ, 2013. 36 с.
14. Грушевський М. Про українську мову і українську школу. К. : Веселка, 1991. 45 с.
15. Дорда С. В. Лінгвокультурологія як самостійний напрям лінгвістичних досліджень.

- Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Серія «Філологічні науки». Мовознавство. № 3 (352). Луцьк, 2017. С. 411–417.
16. Євтух В. Б. Етнічність: енциклопедичний довідник. К. : Фенікс, 2012. 396 с.
 17. Єрмоленко С. Я. Мова і українознавчий світогляд: монографія. К. : НДГУ, 2007. 444 с.
 18. Жаборюк О. А. До питання про філософські аспекти мовознавства. Мовознавство. 2006. № 1. С. 39–43.
 19. Жайворонок В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. К. : Довіра, 2006. 703 с.
 20. Жайворонок В. В. Національна мова та ідіолект. Мовознавство. 1998. № 6. С. 27–35.
 21. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика. Нариси. К. : Довіра, 2007. 262 с.
 22. Живіцька І. А. Мовна картина світу як відображення реальності. Філологічні студії Криворізького державного університету. 2010. Вип. 4. С. 20–25.
 23. Заїченко Г. Філософія мови та мова філософії: стаття перша. Філософська і соціологічна думка: Український науково-теоретичний часопис. К. : Київський університет ім. Тараса Шевченка, 1996. № 5–6. С. 16–35.
 24. Заньковська Г. Д. Лінгвокультурологія у колі суміжних лінгвістичних наук. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». 2009. Вип. 11. С. 35–40.
 25. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. Дрогобич: Відродження, 1994. 217 с.
 26. Кафарський В.І., Савчук Б.П. Етнологія: підр. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 432 с.
 27. Козубай В. І. Погляд на фразеологізми крізь призму лінгвокультурології. Мова і культура. 2012. Вип. 15, т. 2. С. 65–68.
 28. Корж А. Мовний чинник суспільної трансформації в Україні. Рукопис. К. : КНУ, 2004. 214 с.
 29. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підр. К. : Видавничий центр «Академія». 2003. 464 с. (Серія Альма-матер).
 30. Куц Ю. Етнополітичні державотворчі процеси в Україні: управлінський аспект: моногр. Х. : ХарПІ УАДУ «Магістр», 2002. 204 с.
 31. Куц Ю. О Сучасна мовна політика української держави: управлінсько-правовий аспект. Теорія та практика державного управління. 2017. № 1(56). С. 1–6.
 32. Куць О. М., Заблоцький В. В. Мовна політика в Україні: аналіз та впровадження: монографія. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 300 с.
 33. Куць О., Хоменко І. «Дядьки» чужої мови, або хто ж спекулює на мовних проблемах. Українське слово. 2006. 20 березня – 4 квітня.
 34. Куць О. М. Етнополітологія: навч. посіб. Х.: ХНУ, 2005. 214 с.
 35. Куць О. М., Лісничий В. В., Куц Ю. О. Етнонаціональні чинники державотворення. Х. : Видавництво ХарПІ УАДУ «Магістр», 2002. 108 с.
 36. Лизанчук В. Мова – основа ідентифікації нації. Українське слово. 2006. № 33. 16–22 серпня. 48. Лизанчук В. Не лукавити словом. Львів: ЛНУ, 2003. 560 с.
 37. Левченко О. Лінгвокультурологія та її термінна система. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». 2003. № 490. С. 105–113.
 38. Левченко О. П. Фразеологічна символіка: лінгвокультурологічний аспект : Монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2005. 265 с.
 39. Літяга В. Поняття «концепт» у парадигмі сучасних лінгвістичних досліджень. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія. 2013. № 1 (46). С. 48–50.
 40. Лопушинський І. Рідна мова як важливий чинник консолідації української нації. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/philo/05lipkun.pdf>.

41. Німчук В. Українська мова – священна мова. Людина і світ. 2001. № 1. С. 35–38.
42. Огар А. Суперечливі аспекти поняття «концепт». Проблеми гуманітарних наук. Філологія. 2013. Вип. 32. С. 242–252.
43. Основні питання мовознавства. Мови світу: метод. посіб. для студ. філол.х спец./ Уклад.: Левицький В. В., Іваницька Л. М., Іваницький Р. В. Чернівці: ЧДУ, 1997. 60 с.
44. Рускуліс Л. Лінгвофілософські погляди Вільгельма фон Гумбольдта у системі теоретико-методичної підготовки вчителя української мови. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: зб. наук. праць / ред. кол.: Н. В. Гузій (відп. ред.). К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. Вип. 20 (30). Спец. вип. Актуалітети філологічної освіти та науки. С. 184–188.
45. Рускуліс Л. В., Мікрюкова К. О. Етнолінгвістика: навч.-метод. реком. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2012. 64 с.
46. Сидоренко Ю. І. Теоретичний підхід до визначення поняття лінгвокультурена. Молодий вчений. 2017. № 4.1 (44.1). С. 128–131
47. Тиводар М. Етнологія: навч. посібник. Львів: Світ, 2004. 624 с.
48. Ткаченко Ю. В. Українські лінгвокультурени у німецькомовних наукових текстах: когнітивно-дискурсивний аспект : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Одеса, 2018. 270 с.
49. Шарманова Н. М. Етнолінгвістика: навч. посіб. для студ. факультету української філології. Кривий Ріг : НПП АСТЕРІКС, 2015. 192 с.
50. Шумлянський С. Мовна ситуація: виміри конфліктності. Віче. 2006. № 1–2. С. 39–42.

13. Інформаційні ресурси

1. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 460 с. (20 екз.).
2. Жайворонок В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. К. : Довіра, 2006. 703 с. 20 (екз.).
3. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика. Нариси. К. : Довіра, 2007. 262 с. (екз.)